

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16Co/41/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817207735
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8817207735.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Kovaľovej a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Martina Filákovského v spore žalobkyne: B. N., M.. XX.XX.XXXX, Q. C. XXXX/X, XXX XX F. M. A., právne zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpený TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 36 613 843, o primerané finančné zadosťučinenie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 5Csp 160/2017-61 zo dňa 18. decembra 2017, takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaný n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania a žalobkyni sa ich náhrada n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie v sume 500,- eur a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobkyni priznáva proti žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100%.“

2. Rozhodnutie právne posúdil ustanovením § 3 odsek 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“).

3. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že právny predchodca žalovaného so žalobkyňou uzatvorili Zmluvu o poskytnutí účelovej pôžičky č. XXXXXXXX. Žalobkyňa ju podpísala dňa 24.09.2010 a právny predchodca žalovaného dňa 21.10.2010. V zmysle uvedenej zmluvy právny predchodca žalovaného poskytol žalobkyni pôžičku vo výške 2.028,29 Eur, ktorú sa žalobkyňa zaviazala zaplatiť v 25 mesačných splátkach po 101,58 Eur. Celková suma pôžičky bola 2.539,50 Eur. Súčasťou formulárovej zmluvy je aj drobným písmom v strede textu v časti IV. formulára označenej „Klient“ uvedená Dohoda o zrážkach zo mzdy. Žalovaná k predmetnej zmluve uhradila sumu 1.828,44 Eur. V konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 4C/211/2016 si žalobkyňa úspešne uplatnila ako spotrebiteľka svoje právo, keď rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou spisovej značky 4C/211/2016 z 22.12.2016 súd určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy uvedená v žiadosti a v zmluve o poskytnutí účelovej pôžičky

č. H. zo dňa 21.10.2010 uzavretá medzi právnym predchodcom žalovaného spoločnosťou Consumer Finance Holding a.s. a žalobkyňou je neplatná. Súd prvej inštancie pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia žalobcovi vychádzal najmä z porušenia práv žalobcu ako spotrebiteľa zo strany žalovaného, intenzity tohto zásahu do práv spotrebiteľa, ktorým zásahom bolo odňatie ústavného práva na spravodlivý proces pred nezávislým súdom, ďalej z dĺžky trvania závadného stavu, pričom samotná zmluva o pôžičke bola uzavretá v roku 2010 a konanie o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy bolo právoplatne skončené v roku 2016. Vzhľadom na objektívnu spôsobilosť tohto závadného stavu vyvolať negatívne dôsledky v súkromnom a spoločenskom živote žalobcu, považoval súd prvej inštancie právny základ nároku na finančné zadosťučinenie za plne dôvodný a za primerané finančné zadosťučinenie považoval žalobcom žiadanú sumu 500 Eur, na ktorej zaplatenie žalovaného zaviazal. Priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a zároveň je aj sankciou postihujúcu žalovaného, ktorý ako dodávateľ finančnej služby závadne konal. Spotrebiteľ nie je povinný preukazovať ujmu, ktorá mu vznikla. Ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa priznáva spotrebiteľovi právo na finančné zadosťučinenie nie v prípade vzniku ujmy spotrebiteľovi, ale už vtedy, keď mu ujma v nadväznosti na porušenie práv spotrebiteľa vzniknúť mohla, pričom sa úspešne domáhal ochrany svojich práv. V danom prípade žalovaný žiadal listom zo dňa 12.04.2016 zamestnávateľa žalobkyne o zrážky zo mzdy vo výške 1.063,90 Eur. Uvedené sa uskutočnilo za stavu, kedy žalobkyňa mala k predmetnej úverovej zmluve uhradených 1.828,44 Eur (uvedené vyplýva z prehľadu splátok a úhrad). Žalobkyňa na istine úveru nemala uhradených iba 171,56 Eur a žalobca žiadal vykonať zrážky v sume 1.063,90 Eur. Za stavu, kedy nedošlo k preskúmaniu úverovej zmluvy súdom, čomu sa žalovaný vyhovel práve využitím inštitútu dohody zrážok zo mzdy, žalobkyňa mohol úspešným vykonaním zrážok spôsobiť ujmu minimálne v rozsahu 892,34 Eur. Výška primeraného finančného zadosťučinenia v sume 500 Eur sa tak v danom prípade javí ako primeraná a dostatočne odradzujúco pôsobiaca na žalovaného ako dodávateľa.

4. Proti rozsudku podal včas odvolanie žalovaný. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne, resp. ho zruší a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedol, že žalovaná si svoje zmluvné záväzky riadne a včas neplnila, postupcovi v priebehu trvania zmluvného vzťahu v nepravidelných splátkach uhradila len sumu spolu vo výške 1.828,44 Eur, t.j. neuhradila ani poskytnutú istinu, v dôsledku čoho postupca vypovedal zmluvu. Žalovaný po postúpení pohľadávky a márnom uplynutí lehoty na zaplatenie pohľadávky využil zákonom predpokladaný a aprobovaný inštitút zrážok zo mzdy, ktorého využitie si postupca a žalobkyňa dojednali v uzatvorenej zmluve a vyzval zamestnávateľa žalobkyne o uspokojenie svojej pohľadávky vykonávaním zrážok zo mzdy. Zdôraznil, že v posudzovanom prípade nebola vykonaná ani jedna zrážka zo mzdy žalobkyne a žalovaný plne rešpektoval konanie, ktoré sa viedlo na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 4C/211/2016. Dohoda o zrážkach zo mzdy tiež nebola určená za neplatnú z dôvodu spotrebiteľskej neprijateľnosti, ako sa to snažil navodiť vo veci konajúci súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Nakoľko žalobkyňa boli na základe zmluvy poskytnuté finančné prostriedky, ktoré do dnešného dňa neuhradila a zároveň jej nebola konaním žalovaného spôsobená žiadna ujma, priznaním finančného zadosťučinenia došlo k vybočeniu z medzí ochrany spotrebiteľa a k aprobovaniu konania, ktorým sa žalobkyňa snaží zneužiť svoje postavenie.

5. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie proti rozsudku nie je opodstatnené.

7. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

8. Na potvrdenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia a k odvolacím námietkam uvádza nasledovné:

9. Podľa ustanovenia § 3 odsek 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

10. V prejednávanvej veci je predmetom konania nárok žalobkyne opierajúci sa o ustanovenie § 3 odsek 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenia Zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práva alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu. Vyššie uvedené deklaroval vo svojom uznesení aj Krajský súd v Prešove, sp. zn. 6Co/220/2012 zo dňa 30.08.2013 v bode 9: „Na primerané finančné zadosťučinenie (relutárna satisfakcia) zákon explicitne vyžaduje úspech spotrebiteľa pred súdom.“

11. Inštitút primeraného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody (punitive damages v práve USA a exemplary damages v práve Veľkej Británie) je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť odporcu alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej náhrady škody, teda funkciu preventívnu.

12. Práve inštitút relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou. V zmysle už citovanej judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie „účinné, primerané a odradzujúce“.

13. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi právnym predchodcom žalovaného (spoločnosť Consumer Finance Holding, a.s.) ako veriteľom a žalobkyňou ako dlžníkom bola dňa 21.10.2010 uzatvorená Žiadosť a zmluva o poskytnutí účelovej pôžičky č. XXXXXXXX (ďalej len „Zmluva o úvere“). V bode IV. Zmluvy o úvere bola medzi rozsiahlym textom zakomponovaná Dohoda o zrážkach zo mzdy. Zmluva o úvere bola svojou povahou zmluvou spotrebiteľskou.

14. Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom sp. zn. 4C/211/2016-46 zo dňa 22.12.2016 určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy uvedená v Žiadosti a zmluve o poskytnutí účelovej pôžičky číslo 5006454 zo dňa 21.10.2010 je neplatná. V odôvodnení tohto rozhodnutia v bode 38 konštatoval, že cit.: „Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že ak žalobkyňa chcela uzavrieť zmluvu o pôžičke prostredníctvom dodávateľom predloženého formulára, musela uzavrieť aj dohodu o zrážkach zo mzdy zakomponovanú do čl. IV zmluvy drobným písmom. Nemala možnosť uzavrieť zmluvu o pôžičke bez dohody o zrážkach zo mzdy. Vsunuté ustanovenie o dohode o zrážkach zo mzdy do zmluvy o pôžičke v článku IV. nepôsobí určito a zrozumiteľne a preto je v zmysle § 37 odsek 1 Občianskeho zákonníka neplatné.“ V bode 52 uviedol, cit.: „Zámer žalobcu dosiahnuť vymožitelnosť pohľadávky podpísaním Dohody o zrážkach zo mzdy v bode IV. zmluvy o pôžičke, ktorú žalobkyňa podpísala, súd hodnotí ako nekalú obchodnú praktiku, pretože boli naplnené zákonné znaky tohto zákonného inštitútu a to nedostatok odbornej starostlivosti na strane dodávateľa, ako aj potenciálne riziko, že takéto konanie naruší správanie spotrebiteľa.“ V bode 54 uviedol, cit.: „Žalobkyňa nemala vedomosť o následkoch

dohody o zrážkach zo mzdy, ktoré je zakomponované do zmluvy drobným písmom, pričom je možné mať pochybnosti o tom, že ide o skutočný prejav vôle žalobkyne uzavrieť dohodu o zrážkach zo mzdy.“ V bode 57 uviedol, cit.: „V danom prípade je možné predpokladať, že uzavretím dohody o zrážkach zo mzdy, tak ako je to vyššie uvedené sa žalovaný snažil vyhnúť posudzovaniu jednotlivých nárokov z pôvodnej zmluvy o pôžičke, ktoré je zmluvou spotrebiteľskou a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch, ako aj náležitosti uzavretej úverovej zmluvy. Takýto postup žalobcu, ktorý je výslovne špekulatívny v snahe obísť zákonné ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa, preto nemôže požívať právnu ochranu (§ 3 odsek 1 Občianskeho zákonníka) zo strany súdu pretože žalobca sa chcel vyhnúť posudzovaniu pôvodného zmluvného vzťahu a nárokov z neho plynúcich. Na základe dohody o zrážkach zo mzdy žalovaný môže sám určiť výšku, akú má zamestnávateľ žalobkyne tejto zrážať.“ V bode 64 odôvodnenia uviedol, cit.: „... Drobným písmom vsunuté ustanovenie o dohode o zrážkach zo mzdy do zmluvy o pôžičke v bode IV. uprostred textu, nepôsobí určito a zrozumiteľne, preto je v zmysle § 37 odsek 1 Občianskeho zákonníka neplatné. Zároveň sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku, a teda neplatnú, s poukazom na to, že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a nejedná a o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku. Navyiac bola uzatvorená za použitia nekalej obchodnej praktiky, ako súd uviedol vyššie.“

15. Odvolací súd nepopiera, že pri rozhodovaní o nároku na finančné zadostučinenie je potrebné prihliadať na okolnosti prípadu. Žalovaný však predostrel žalobkyňu na podpis Zmluvu o úvere, do ktorej žalovaný prostredníctvom nekalej obchodnej praktiky zakomponoval Dohodu o zrážkach zo mzdy. Konanie žalovaného posúdil konajúci súd ako konanie v rozpore s dobrými mravmi, ktoré je špekulatívne a ktorým sa žalovaný snažil obísť zákonné ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Bez zásahu Okresného súdu Vranov nad Topľou vo veci sp. zn. 4C/211/2016 by žalobkyňa bola stále vystavená postihom z nevýhodného záväzku. Musí byť nastolená aj určitá prevencia takýmto postupom vo vzťahu k porušovateľovi spotrebiteľských práv.

16. Samotná povaha primeraného finančného zadostučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy. Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

17. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že za daného stavu, s ohľadom na závažné porušenie práv žalobkyne zo strany žalovaného, ktorých ochrany sa žalobkyňa úspešne domohla na súde je priznanie finančného zadostučinenia plne dôvodné a výška priznaného finančného zadostučinenia je primeraná povahe a rozsahu porušenia práv žalobkyne, zodpovedá svojmu účelu, teda poskytnúť satisfakciu spotrebiteľovi a odradiť dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov.

18. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06)

19. Judikatúra súdov, vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva, nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. (Pozri rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04)

20. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie žalovaného za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd v zmysle ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok potvrdzuje ako vecne správny.

21. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 255 odsek 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 262 odsek 2 C.s.p.. Žalovaný nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalobkyni v priebehu odvolacieho konania trovy nevznikli, preto sa jej ich náhrada nepriznáva.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).